

Granskning av kommunens näringslivsarb ete

Rapport

Växjö kommun

KPMG AB

2022-03-17

Antal sidor: 18

Antal bilagor: 1

Växjö kommun
Granskning av kommunens näringslivsarbete
KPMG AB
2022-03-17

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning/bakgrund	2
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	2
2.2	Revisionskriterier	2
2.3	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Organisation och styrning	4
3.2	Kommunens näringslivsbefrämjande strategier	5
3.3	Samverkan med lokala företagsorganisationer	9
3.4	Videums näringslivsbefrämjande arbete	10
3.5	Uppföljningar och mätningar av näringslivsklimatet	11
4	Slutsats och rekommendationer	15
	Bilaga 1 - Granskade dokument och intervjupersoner	18

1 Sammanfattning

Vi har av Växjö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens näringslivsbefrämjande arbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021 och granskningen avser därför verksamheten det året.

Vår sammanfattande bedömning är att det näringslivsbefrämjande arbete som utförts av kommunstyrelsen och styrelsen för Videum i huvudsak är ändamålsenligt, samtidigt som det finns en förbättringspotential.

Växjö kommun har sedan 2016 fallit i Svenskt Näringslivs ranking från plats 13 till plats 84, år 2021. Enligt Svenskt Näringsliv enkät har Växjö kommun störst förbättringspotential inom områdena, service- och kommunikationsinsatser, trygghetsåtgärder samt satsningar på infrastruktur. Av vår granskning framgår att dessa områden prioriteras i kommunens näringslivsarbete. Granskningen visar också att inom delområdet "service och bemötande", har kommunen förbättrat sitt resultat sedan 2020. Detta indikerar att insatta åtgärder har haft viss effekt.

Vår bedömning är att kommunens processbaserade arbetssätt minskar risken för stuprörstänk i näringslivsarbetet. Vi ser även positivt på arbetet inom Videum AB, men kan samtidigt konstatera att det finns behov av bättre samordning med kommunens insatser.

Granskningen visar också att flera åtgärder har vidtagits för att stärka kommunens företagsklimat. Åtgärderna bygger dels på en analys av Svenskt Näringslivs ranking, dels egna uppföljningar av företagsklimatet. Vi bedömer att analyserna och föreslagna åtgärder är ändamålsenliga. Vi konstaterar att de framtagna åtgärderna följs upp, genom utvalda nyckeltal, vid årsredovisning samt delårsrapport. Vår bedömning är dock att åtgärdsplanerna kan utvecklas avseende tydlighet, konkreta tidplaner, marknadsföringsplan samt, utförligare beskrivningar av åtgärdens genomförande.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Stärka möjligheterna till styrning och uppföljning av kommunens näringslivsarbete genom att etablera tydligare riktlinjer vad gäller åtgärdsplanernas innehåll.
- Säkerställa att Science Parks omstrukturering sker på ett så friktionsfritt sätt som möjligt för att minska risken för kompetens och kunskapsstapp under övergångsperioden.
- Säkerställa en god samverkan mellan Växjö Linnaeus Science Park och kommunstyrelsen.
- Fortsatt arbeta prioriterat med service, trygghets och infrastruktursatsningar.
- Fortsatt arbeta med att etablera ett företags/näringslivsråd för utökad samverkan med kommunens näringsliv.

2 Inledning/bakgrund

Växjö kommuns hållbarhetsprogram Hållbara Växjö 2030 utgör det gemensamma strategiska fundamentet och ramverket för den långsiktiga styrningen av Växjö kommunkoncern. Som en del av detta är att Växjö ska vara en fantastisk plats att bo leva och verkar för våra invånare, företag och besökare nu och i framtiden.

Svenskt Näringsliv och Sveriges kommuner och regioner mäter årligen näringslivsklimatet i landets kommuner. Det sker på olika sätt bland annat genom att enkäter ställs till ett antal företagare i kommunerna där företagen får svara på olika frågor om hur de ser på att driva företag i sin kommun. I Svenskt Näringslivs undersökning, från 2020, hamnade Växjö kommun på plats 78 bland landets 290 kommuner. År 2019 kom kommunen på plats 56. Rankingen för 2021 blev plats 84.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys för 2021, att kommunens näringslivsbefrämjande insatser behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen och styrelsen för Videum bedriver ett näringslivsbefrämjande arbete på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

Kommunstyrelsens ansvarsområden

- Finns det en tydlig organisation för kommunens näringslivsarbete med tydliga roll- och ansvarsfördelningar inom kommunkoncernen?
- Finns det en tydlig strategi för vilka insatser som ska genomföras och hur de ska marknadsföras?
- Bedriver kommunstyrelsen ett aktivt arbete att öka kommunens service till företagen och underlätta myndighetsutövningskontakter?
- Bedrivs ändamålsenlig samverkan med lokala företagarorganisationer?
- Har det genomförts tillräckliga analyser av de senaste årets försämring i ranking och har konkreta åtgärder vidtagits med anledning av detta?
- Är uppföljningen av näringslivsbefrämjande insatser ändamålsenlig?

Videums ansvarsområde

- Ger Videum ett ändamålsenligt stöd till näringslivets innovationer och ökat utbyte mellan näringsliv och akademi?

Gemensamt ansvarsområde

- Sker en ändamålsenlig samverkan mellan kommunstyrelsen och styrelsen för Videum inom näringslivsarbetet?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier
- Studier av Svenskt Näringslivs årliga ranking av näringslivsklimatet i landets kommuner
- Intervjuer med kommunstyrelsens presidium, näringslivschef, kommunchef, förvaltningschef på förvaltningen för arbete och välfärd, Videums VD samt ordförande i Videum.

Intervjuade personer har beretts tillfälle att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation och styrning

Växjö kommunkoncerns arbete sker genom dels ett processororienterat arbetssätt, dels genom den traditionella linjeorganisationens arbete. Det processororienterade arbetssättet består av fem huvudprocesser, ett antal styr- och ledningsprocesser samt stödprocesser.

Kommunkoncernens fem huvudprocesser är följande:

- Skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad
- Utbilda för ett livslångt lärande
- Utveckla och förvalta en växande och trygg stad, tätort och landsbygd
- Stödja individer och främja ett självständigt liv
- Möjliggöra en aktiv fritid

Näringslivsarbetet är primärt kopplat till en av huvudprocesserna: "Skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad". Ansvar för processen ligger på näringslivschefen som är dess processledare. Det är dennes ansvar att se till att processen fungerar som den ska och att stuprör inte uppstår mellan verksamheterna. Som stöd i detta finns även resten av näringslivsavdelningen. För varje huvudprocess antar kommunfullmäktige riktningmål. Av intresse för den här granskningen är framför allt riktningmålet "Växande näringsliv".

Ansvar för verkställighet i linjeorganisationen ligger på nämnder och styrelser. Ansvar för kommunens näringslivsfrågor vilar på kommunstyrelsen och verkställs, i huvudsak, genom kommunledningsförvaltningens näringslivsavdelning.

Videum AB har också uppgifter inom näringslivsarbetet. Bolaget styrs genom ägardirektiv och bolagsordning.¹ Av bolagsordningen framkommer att bolaget har till uppgift att bygga, hyra ut och förvalta fastigheter samt äga, driva och utveckla Science Park med tillhörande service till hyresgästerna. Videum ska i kraft av sitt ansvar över Science Park tillhandahålla lokaler för nyetablering av företag, att skapa en fysisk miljö som stimulerar kreativitet och kunskap samt bidra till samverkan mellan näringsliv och samhälle. Därutöver ska bolaget stärka Linnéuniversitetets roll i regionen. Ytterligare inriktning på verksamheten framgår av ägardirektivet. Av det lyfts bland annat fram Videums roll att uppfylla kommunens vision och mål, hur bolaget ska främja det småskaliga näringslivet samt att verksamheten ska bedrivas på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt och långsiktigt hållbart sätt.

Bakgrunden till att placera Science Park i ett fastighetsbolag uppges har varit att skapa tillväxtkapacitet och flexibilitet vad gäller Science Parks fysiska utrymme. I vår granskning framkommer att innovationsverksamhetens placering inom kommunkoncernen kommer att förändras i samband med en planerad omstrukturering den 1 januari 2022. Då blir Science Park² ett eget bolag under VKAB Växjö

¹ Båda dessa är upprättade av kommunfullmäktige. Ägardirektivet antogs först 2008-10-21, §243, och uppdaterades senast 2015-02-24, §17. Bolagsordningen antogs 1999-04-29, §91 och ändrades senast 2015-04-21, §77.

² Då vid namn Växjö Linneus Science Park AB

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

kommunföretag AB (kommunens moderbolag) och fastighetsdelen förs över till kommunens lokalbolag.

De intervjuade upplever att styrmodellen och näringslivsarbetets organisation fungerar väl. Inte minst processbeskrivningarna som de menar skapar en tydlighet och kontinuitet, även vid personalomsättning. Viss problematik uppges emellertid kunna uppstå kring arbetet med några av de mer komplexa frågorna, så som kompetensförsörjning. Det är en fråga som idag är fördelat på flera olika aktörer.

3.1.1 Bedömning och kommentar

Vi bedömer att kommunen har en tydlig och ändamålsenlig organisering av näringslivsarbetet. Den kan liknas vid en matris där processerna bedrivs mer eller mindre förvaltningsövergripande och där varje del har sitt ansvar. För att hålla ihop helheten finns en processledare. Vi bedömer att detta sätt till stor del är ändamålsenligt. Arbetet är spritt på flera aktörer men genom att arbeta i processer med tydliga processägare bedrivs arbetet med en helhetssyn där inte nämnds- och förvaltningsgränser utgör hinder för arbetet.

3.2 Kommunens näringslivsbefrämjande strategier

I följande kapitel redogör vi för Växjö kommuns näringslivsarbete och dess strategier. Vår ambition är att ge en överblick över det näringslivsarbete som pågår i kommunens regi. I följande kapitel (3.3) kompletteras detta genom att redogöra för Videums del i kommunkoncernens näringslivsarbete.

Näringslivsplanen

Kommunfullmäktige har antagit en näringslivsplan som gäller 2020–2024.³ Kommunstyrelsen ansvarar för samordningen och uppföljningen av planen. Uppföljningen sker årligen inför internbudget, då den uppdateras med utgångspunkt i vilka aktiviteter som har utförts och vad som behöver göras framgent. Planen ska utvärderas senast våren 2024, med möjlighet till revidering under hösten samma år.

Näringslivsplanen har tagits fram i dialog med näringslivet, lokala och regionala företagsföreningar och nätverk, akademien, företagsfrämjande aktörer, politiker samt kommunens förvaltningar och bolag. Därutöver grundar sig näringslivsplanen i analys av statistik, rapporter och företagsbesök. Den är kopplad till riktningmålet ”växande näringsliv” som är en del av huvudprocessen att ”skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad”.

³ 2020-05-19, §119.

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

I planen anges fem utvecklingsområden med tillhörande insatsområden. Följande utvecklingsområden och insatsområden lyfts fram i planen:

Innovation och företagande	Kompetensförsörjning	Företags-service	Infrastruktur och markberedskap	Attraktivitet och profilering
Stimulerar företagande och entreprenörskap	Stärker samverkan mellan utbildning och näringsliv	Utvecklar service och bemötande	Erbjuder attraktiv verksamhetsmark	Stärker platsvarumärket
Främjar innovation och kunskapsstrukturer	Verkar för god matchning till näringslivet	Underlättar vid etablering och expansion	Arbetar för starkt infrastruktur och tillgänglighet	Erbjuder attraktiva boendemiljöer
Verkar för omställning till cirkulära affärsmodeller	Stärker samverkan mellan näringsliv och akademi	Stärker kommunikationen och dialogen		Erbjuder förskola och skola med god kvalitet
	Arbetar aktivt med talangattraktion	Stärker kunskapen om offentlig upphandling		Erbjuder aktiviteter och upplevelser för en meningsfull fritid
	Verkar för en starkt arbetsmarknadsregion			Stärker kommunen som besöksdestination

Aktiviteter kopplade till utvecklingsområdena framkommer av näringslivsavdelningens verksamhetsplan. Av verksamhetsplanen framkommer även vem/vilka som ansvarar för respektive aktivitet. Exempel på aktiviteter inom respektive utvecklingsområde är (1) en företagslots, (2) Samverkan i Business Region Kronoberg (BRK), (3) samlade tillsynsbesök, (4) Optimera Växjö som logistiknod och (5) Utvecklingen av Växjö city. Av årsbudget framkommer vilka insatser som ska genomföras under året.

Besöksnäringensplanen

Besöksnäringensplanen är liksom näringslivsplanen kopplad till huvudprocessen, "skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad".⁴ Planen är kopplad till flertalet riktningmål och agerar komplement till andra planer inom området. Utöver detta relaterar den till den regionala besöksnäringensstrategin för Kronobergs län.

⁴ Beslut att upprätta planen togs i kommunfullmäktige 2021-05-18, § 102.

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

Till grund för de insatsområden som pekas ut ligger analysunderlag framtaget av Svensk Destinationsutveckling AB. Likt näringslivsplanen har besöksnäringsplanen även den tagits fram i samverkan med interna och externa aktörer.

Till planen har två utvecklingsområden tagits fram, (1) Företagande och attraktivitet och (2) Infrastruktur och service. Till dessa har flertalet insatsområden kopplats.

Av relevans för denna granskning är framförallt insatsområdena:

— Främjar företagande och entreprenörskap

Men även:

— Stärker den fysiska infrastrukturen

— Skapar förutsättningar för ett gott värdskap och goda ambassadörer

Företagsklimatet i Växjö kommun

Dokumentet *Företagsklimatet i Växjö kommun* tas fram i samband med och är en analys av Svenskt Näringslivs årliga ranking av näringslivsklimatet. Av den senaste analysen framkommer att kommunens fokus i arbetet med att stärka det lokala företagsklimatet bör ligga på kommunikation, service och bemötande samt brottslighet/trygghet. En lista över påbörjade och planerade aktiviteter perioden 2020–2021 har tagits fram. Listan innehåller totalt 36 insatser, indelat i sju insatsområden.

1. Minskad brottslighet / ökad trygghet
2. Bättre dialog mellan kommun och företagen
3. Snabbare handläggning / effektivare processer
4. Ökad förmåga att ge råd och vägledning
5. Bättre förståelse för företagande hos kommunens beslutsfattare / attityd till företagande
6. Förbättrad kommunal upphandling
7. Bättre information till företagen & marknadsföring av företagsklimat

Exempel på insatser kopplade till dessa områden är: näringslivsråd, dialogmöten företag/tjänstepersoner, utbildning i service och upphandlingsskola (2.0).

Arbetet med service till företagen och underlättande av myndighetskontakter

Som framgår ovan prioriteras serviceinriktade och kommunikativa insatser i dokumentet *Företagsklimatet i Växjö kommun*. Intervjuerna stärker detta då de exempel som delges över utförda eller planerade insatser ofta är av en mer kommunikativ karaktär.

Arbetet med att stärka det serviceinriktade arbetssättet uppges vara ett exempel på en kommunikativ åtgärd. Den finns med i framtagna plandokument och tas upp i intervjuerna. I grunden innebär detta att anställda i Växjö kommun ska ha ett gott bemötande och förse kommunens invånare, näringsliv med flera, med god service. Ett exempel på initiativ inom detta område gäller tillståndsansökningar. Det handlar dels om att göra ansöknings- och utredningsprocessen så effektiv som möjlig, dels att

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

handläggarna är kommunikativa och konstruktiva när de går igenom beslutet med den enskilde. Vidare framgår att fler samlade tillsynsbesök genomförs, i syfte att effektivisera processen och underlätta för den enskilde.

Kommunen har infört en så kallad krångelombudsman, vars syfte är att dels samordna delar av myndighetsutövningen, dels skapa relationer och direktkontakt med företagarna i kommunen. Krångelombudsmannen ligger organisatoriskt under näringslivsavdelningen och är en del av arbetet med att servicesäkra myndighetsutövningen.

Därutöver har kommunens företagare tillgång till digitalt stöd i form av bland annat digitala tillståndsansökningar. Det digitala stödet finns tillgängligt genom företagswebben⁵. På företagswebben går det att läsa om näringslivet i kommunen, hämta information om aktuella upphandlingar, ta del av information om olika tillståndprocesser samt ta kontakt med en av näringslivsavdelningens företagslotsar.

Upphandlingsskolan är ytterligare ett exempel på serviceinriktade insatser riktade till företag i kommunen. Den är en utbildning där representanter bjuds in från det lokala näringslivet och från intresseorganisationer, till exempel Svenskt Näringsliv. Syftet är att sprida kunskap om hur upphandlingsprocessen fungerar och för att nå ut till fler företagare för att på så vis göra upphandlingarna mer konkurrensutsatta.

Av Svenskt Näringslivs senaste ranking av företagsklimatet i Sveriges kommuner framgår att företagarna i Växjö kommun upplever att kommunens service och bemötande förbättrats sedan föregående år. Samtidigt lyfts servicerelaterade insatser som ett fortsatt fokusområde i kommunens egen analys av rankingen.

Vår granskning visar även att kompetensutveckling är ett område som prioriteras bland kommunens näringslivsbefrämjande insatser. Vissa delar av kompetensutvecklingsarbetet ligger emellertid utanför näringslivsavdelningen. Trots detta finns flertalet exempel på kompetenshöjande insatser, i vilka näringslivsavdelningen aktivt är delaktig och drivande. Företagsfabriken i Kronoberg är ett sådant exempel. Företagsfabriken är ett icke vinstdrivande företag som ägs till 1/3 av Växjö kommun, 1/3 av Linnéuniversitetet och 1/3 av Region Kronoberg. På Företagsfabrikens hemsida får presumtiva näringsidkare stöd i hur man startar ett företag i regionens olika kommuner. Dessa ges även möjlighet att söka till Företagsfabrikens tillväxtprogram där ytterligare stöd ges i form av rådgivning, medlemskap i olika organisationer och tillgång till utvalda tjänster.

3.2.1 Bedömning och kommentar

Vi bedömer att Växjö kommun till stor del har ändamålsenliga strategier som syftar till att förbättra företagsklimatet i kommunen. Vår bedömning är också att strategierna har en koppling till kommunens riktningssmål och övergripande inriktning. Vidare bedömer vi att näringslivsavdelningens verksamhetsplan och budget till stor del är ändamålsenliga. Vi konstaterar dock att det saknas konkret tidplan för insatserna i verksamhetsplanen och i andra åtgärdsplaner. Vidare saknas en redogörelse för hur insatserna ska marknadsföras. Vi bedömer därför strategierna i stort som ändamålsenliga men att

⁵ <https://www.foretag.vaxjo.se/>

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

tidplan och marknadsföringsplan för respektive insats kan förtydligas och samlas i ett dokument.

Vår granskning visar att näringslivsarbetet följs upp kontinuerligt. Vi grundar vår bedömning på att näringslivsplanen följs upp årligen och planerade insatser följs upp genom årsrapport och delårsredovisning. Detta görs genom en sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal. Vi bedömer därför att uppföljningen av de näringslivsbefrämjande insatserna till största delen är ändamålsenlig.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen bedriver ett aktivt arbete för att öka kommunens service till företagen och underlätta deras myndighetskontakter. Vi grundar vår bedömning på att frågorna är högt prioriterade. Det framgår både av styrdokumentet och av intervjuerna. Vidare konstateras att ett flertal åtgärder genomförs för ökad service till företagen och för att underlätta deras myndighetskontakter. Det framkommer också av Svenskt Näringslivs senaste ranking att företagarna i Växjö kommun upplever en förbättring av kommunens service och bemötande sedan föregående år. Detta indikerar enligt vår bedömning att de serviceinriktade insatserna har haft effekt.

3.3 Samverkan med lokala företagsorganisationer

I intervjuer framkommer att ett visst samarbete med lokala företagsorganisationer sker. Av näringslivsavdelningens verksamhetsplan framgår i vilka näringslivsrelaterade nätverk/organisationer som kommunen medverkar. Dessa är bland annat VD-gruppen, där VD:na för kommunens större bolag samlas, och Växjö Citysamverkan.

I intervjuer framkommer att det lokala näringslivet inte har någon samlad organisation. Detta får konsekvensen att om kommunen vill träffa en representant från företagen blir det på en högre nivå, exempelvis med Svenskt Näringsliv eller Sydsvenska Industri- och handelskammaren. Detta innebär för kommunen vissa svårigheter att nå ut till alla lokala företag. Det finns planer på att efter årsskiftet etablera ett företags-/näringslivsråd, med representanter från olika branschorganisationer och näringsidkare. Tanken är att ett sådant råd skulle göra det enklare för kommunen att nå ut till de lokala företagarna.

Relationer med lokala företagare etableras också genom dels den tidigare omnämnda upphandlingsskolan, dels genom företagsbesök. Företagsbesök utförs under två perioder om året. De planeras av näringslivsavdelningen och genomförs av representanter från kommunstyrelsen tillsammans med tjänstepersoner. Företagen som besöks väljs utifrån olika teman som varierar över tid. Därutöver utfördes kontaktinsatser gentemot företagen i kommunen genom de träffar som anordnades i Videums Science Park innan Covid-19-pandemin bröt ut.

3.3.1 Bedömning och kommentar

Vår bedömning är att samverkan med näringslivet och lokala företagsorganisationer är delvis ändamålsenligt. Vi kan se att det idag finns en viss samverkan med det lokala näringslivet. Avsaknaden av en sammanhållen organisation för det lokala näringslivet utgör en utmaning för kommunen. Planerna på att etablera ett gemensamt

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

företags/näringslivsråd, med representanter från olika branschorganisationer och näringsidkare ser vi således som en positiv insats.

3.4 Videums näringslivsbefrämjande arbete

Bolagets arbete utgår enligt intervjuerna ifrån två huvudsakliga fokusområden och perspektiv, fastighetsperspektivet och Science Park-perspektivet. Detta innebär att bolaget ska arbeta med lokalförsörjning och att vara innovations- och kompetenspådrivande. Kopplat till näringslivsplanen är det i huvudsak insatsområdena (1) Stimulera företagande och entreprenörskap och (2) Främja innovation och kunskapsstrukturer, som Videum arbetar med. Detta arbete utförs framförallt genom bolagets Science Park.

Science Parks innovationsarbete sker på flera sätt. Utöver att skapa och upprätthålla en fysisk yta för kommunens innovationspådrivande aktörer, genomförs även nätverksträffar och innovationsprojekt. I intervjuerna framhålls nätverksträffarna som framgångsrika, med ett högt deltagande från akademien, näringslivet och offentlig sektor. De uppges dessutom ha lockat ett stort antal aktörer som inte har lokaler genom Videum, och även aktörer utanför Växjö kommun. Deltagarna från näringslivet har både kommit från större industri- och tjänsteproducerande företag och mindre tillväxtbolag och konsulter.

Videum har också genomfört flera innovationsprojekt, till exempel Videum Innovation Lab från 2019. I projektet arbetar deltagare från olika företag och akademien tillsammans för att ta fram idéer och utveckla prototyper. Ett annat exempel är DigIT Hub Sweden som är en digital innovationshub i Växjö. Det genomförs tillsammans med Region Kronoberg och är en del av ett större EU-projekt. Ytterligare exempel är projektet Nut cracker, i vilken en grupp studenter får presentera sina lösningsförslag till ett företag. Det framgår av intervjuer med representanter från Videum att detta har skapat goda kontaktvägar mellan studenter och näringslivet, vilket bland annat ökat deltagande studenters möjligheter till framtida anställning.

I intervjuer med företrädare för både kommunen och Videum framgår att det finns en tät dialog mellan bolaget och kommunen. Vidare framgår att Videums VD ingår i processledningsgruppen. Videum och kommunen uppges komplettera varandra och där Videum stödjer det arbete som sker i kommunen.

Flertalet av de intervjuade upplever att Videums innovationsarbete behöver spetsas till och flyttas närmare kommunstyrelsen. Det framförs att det har saknats tillräcklig sammanhållning av arbetet. Bedömningen från flera av de intervjuade är att genom att hålla samman kommunens och Videums arbete på ett starkare och tydligare sätt bör kommunen bättre kunna ta tillvara synergieffekter. Därtill upplevs kopplingen till universitetet ha varit svag, mestadels beroende på att man upplever ett svagt intresse från universitetets sida.

De intervjuade anser att omstruktureringen av Videum kommer att bidra till att renodla och fokusera Science Parks innovations- och kompetensutvecklande arbete. Förändringen spås även leda till att kontakten mellan kommunen och Science Park stärks, liksom kontakten med näringslivet, som fram till omstruktureringen saknat representation i Science Parks (Videums) styrelse.

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

I intervjuer med Videum framhålls att bolaget, under övergångsfasen, kommer att arbeta med att säkra en smidig kunskapsövergång.

3.4.1 Bedömning och kommentar

Vi bedömer att Videum har gett ett ändamålsenligt stöd till näringslivets innovationer. Detta då bolaget har bedrivit flertalet insatser inriktade mot näringslivet, akademien samt offentlig sektor. Genom vårt granskningsarbete får vi uppfattningen att dessa ha varit effektiva och har främjat ett ökat innovations- och kunskapsutbyte mellan samtliga parter. Vi anser att det är viktigt att minimera risken för kunskapsstapp i samband med omstruktureringen av Videums verksamheter.

I intervjuer framkommer att kontakterna mellan kommunstyrelsen och Videums styrelse bitvis upplevts som otillräcklig. Valfungerande samverkan byggs genom tydlig och kontinuerlig kommunikation. Granskningen visar att det funnits brister i kontakten och kommunikationen mellan kommunstyrelsen och Videums styrelse. Vi bedömer därför att denna samverkan inte varit fullt ut ändamålsenlig.

3.5 Uppföljningar och mätningar av näringslivsklimatet

Svenskt näringslivs årliga ranking

Svenskt Näringsliv⁶ genomför årligen en omfattande enkätundersökning som riktar sig till företagare i landets kommuner. Rankingens år 2021 baseras på totalt 18 faktorer som viktas olika tungt. Två tredjedelar av faktorerna är hämtade från en enkätundersökning som skickats ut till företagarna, vilka får betygsätta näringslivsklimatet i kommunen utifrån tolv områden. Den resterande tredjedelen hämtas från statistik från SCB⁷ och UC⁸. Den senaste rankingen som Svenskt Näringsliv genomförde avser perioden januari-mars 2021.

Nedanstående diagram visar utvecklingen av Växjö kommuns totala ranking bland Sveriges kommuner.

⁶ <https://www.foretagsklimat.se/vaxjo/ranking>

⁷ Statistiska centralbyrån

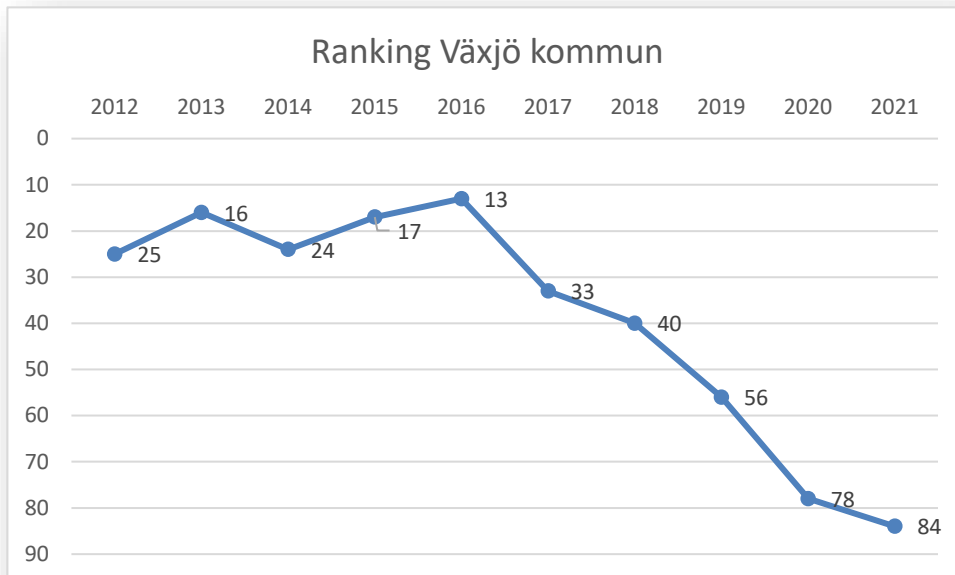
⁸ Upplysningscentralen

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

Mellan 2012–2016 låg kommunens ranking på en förhållandevis stabil nivå. Växjö kommuns placering pendlade då mellan 25 och 13 (av landets 290 kommuner). Från år 2016 till 2021 har betyget minskat från placering 13 till placering 84. Det är en minskning med 71 placeringar på fem år. Det sammanfattade omdömet för kommunen ligger idag på 3,56 av 6. Det är strax över sverigegenomsnittet på 3,43 tillika genomsnittet i länet på 3,5. Den sammanfattade bedömningen för Växjö kommun är emellertid en (marginell) förbättring från året dessförinnan med 0,01. Det samlade omdömet har således inte försämrats sedan 2020. Trots detta har kommunen tappat sex platser i den totala rankingen och två platser inom gruppen större städer sedan förra året.

Liknande observationer görs i dokumentet Företagsklimatet i Växjö kommun, som kommunen har tagit fram i samband med att 2021 års ranking publicerades.

Tabellen nedan visar hur Växjö kommuns ranking har förändrats inom olika ämnesområden åren 2012–2021.

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

Enkätfråga	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	↑/↓
Mobilnät och bredband	34	10	15	40	52	57	60	60	57	56	↑ 1
Tillgång till kompetens	27	47	57	22	62	65	87	71	77	72	↑ 5
Sammanfattande omdöme	25	34	32	30	16	52	50	71	93	111	↓ 18
Kommunens upphandling	-	-	-	-	-	-	-	-	100	111	↓ 11
Vägnät, tåg- och flyg	90	71	93	77	112	112	122	98	94	123	↓ 29
Kommunpolitikernas attityder till företagande	33	17	35	27	15	33	38	51	127	129	↓ 2
Service och bemötande	45	38	44	42	36	64	60	107	162	140	↑ 22
Dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare	-	-	-	-	-	-	-	-	155	145	↑ 10
Konkurrens från kommunen	153	70	149	91	78	128	141	177	229	158	↑ 71
Tjänstemäns attityder till företagande	48	18	38	33	15	51	56	69	137	158	↓ 21
Information till företag	-	-	-	-	-	-	-	-	116	167	↓ 51
I vilken utsträckning påverkas ditt företag negativt av brottslighet/otrygghet i din kommun?	-	-	-	-	-	-	-	-	205	219	↓ 14

I fem av tolv mätområden har Växjö kommun förbättrat sin ranking. För resterande sju målområden har placeringen försämrats jämfört med 2020. Den mest markanta förbättringen är på delfrågan: "I vilken utsträckning anser du att kommunens verksamheter tränger undan privat näringsverksamhet?". På denna fråga har Växjö kommun klättrat hela 71 placeringar från rank 229 år 2020 till ranking 158 år 2021.

Vad gäller förutsättningarna för företagande (mobilnät och bredband, tillgång till kompetens samt vägnät, tåg- och flyg) står sig Växjö kommun förhållandevis väl. Mobilnät och bredband samt tillgången till kompetens har ökat sedan föregående år och är idag de två områden där kommunen presterar bäst. Båda dessa har dock försämrats sedan 2012 med 22 respektive 45 placeringar. Även i kategorin vägnät, tåg och flyg, har kommunens ranking försämrats sedan 2012. Detta område har även

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

försämrats jämfört med 2020. Trots detta placerar sig mätområdet bland kommunens topp fem.

Av de tolv faktorer som tillsammans bildar enkätdelen av Svenskt Näringslivs ranking har Växjö kommun förbättrat sin ranking inom fem områden. Områdena är mobilnät och bredband, tillgång till kompetens, service och bemötande, dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare samt vad gäller konkurrenstryck från kommunen. Det område där Växjö uppvisar sämst resultat är i frågan: "I vilken utsträckning påverkas ditt företag negativt av brottslighet/otrygghet i din kommun?". Här placerar sig Växjö kommun på plats 219 av 290, en försämring från 205 år 2020, det är denna faktor för första gången togs med i rankingen. Brottslighet och otrygghet är också ett av de förbättringsområden som flest företagare i kommunen (53 procent) lyfter fram.

Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsmätningar visar att otryggheten fortsatt ökar i kommunen⁹. Samtidigt genomförs flertalet trygghetsökande insatser och 2021 togs stadsdelen Araby bort från polisens lista över särskilt utsatta områden till att idag klassas som ett så kallat riskområde.

De företagare som besvarar enkäten ges möjlighet att belysa de områden som de mest anser bör förbättras för att skapa ett bättre företagsklimat. I Växjö är dessa områden

1. Minskad brottslighet och ökad trygghet (53 procent)
2. Snabbare handläggning (43 procent)
3. Bättre dialog (43 procent)
4. Ökad förståelse (41 procent)
5. Förbättrad lokal infrastruktur (36 procent)

Vi har tagit del av kommunens analys av ovanstående resultat. Av analysen framkommer att kommunens arbete framgent kommer att fokusera på förbättrad kommunikation, service och bemötande inom kommunens myndighetsutövning samt brottslighet och trygghet.

Kommunens egen uppföljning av företagsklimatet

Utöver den analys som kommunen gör i samband med Svenskt Näringslivs årliga ranking av företagsklimatet, så sker ytterligare uppföljning kontinuerligt under året. Kommunen följer bland annat upp hur näringslivet upplever företagsklimatet i Växjö kommun genom dialogmöten med näringslivsorganisationer, såsom Sydsvenska Industri- och handelskammaren samt genom företagsbesök.

Företagsbesöken genomförs under två perioder om året och utgår ifrån olika teman. Temana bestämmer vilka slags företag som kommer att besökas. Under besöken deltar politiker från kommunstyrelsen tillsammans med utvalda tjänstepersoner. De intervjuade framför att deltagande ledamöter från kommunstyrelsen visar ett stort intresse för de företag som besöks samt för näringslivsfrågorna generellt. Vissa politiker gör, på eget initiativ, ytterligare företagsbesök som inte arrangeras av näringslivsavdelningen.

⁹ [Nationella trygghetsundersökningen \(NTU\) - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#)

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

I vissa av våra intervjuer framkommer att det råder en öppen dialog mellan kommunen och företagarna. Överlag är upplevelsen från de intervjuade att företagarna är nöjda med kommunen. De områden som Växjö kommun, enligt Svenskt Näringsliv, presterar dåligt på enligt index kommer aldrig riktigt fram under besöken.

Granskningen visar att det inte i samband med myndighetsbeslut görs formella nöjdhetsundersökningar. Däremot uppges att berörd tjänsteperson, i dialog med den sökande, ger återkoppling gällande beslutets utfall. Skulle den sökande få ett avslag kommuniceras anledningarna till detta avslag på ett tydligt sätt. Service och bemötande inom kommunens myndighetsutövning är ett av de insatsområden som kommunen identifierat, och framgent arbetar mot att förstärka. Utöver detta uppges intervjuade att de följer upp de KPI:er och de nyckeltal som finns med i budget¹⁰. Dess följs upp i delårsrapport och i årsredovisningen.

3.5.1 Bedömning och kommentar

Svenskt Näringslivs senaste ranking visar att den sammanfattade bedömningen av kommunens företagsklimat förbättrats något mellan 2020–2021. Trots marginell förbättring har kommunen tappat sex platser i den totala rankingen och två platser inom gruppen större städer sedan förra året. Vår bedömning är att kommunen har ändamålsenliga arbetsformer för uppföljning och analys utifrån de nationella undersökningarna på området. Vår bedömning är också att de åtgärder som vidtagits utifrån uppföljningarna är rimliga.

Kommunen utför även egna uppföljningar av företagsklimatet. Detta görs i huvudsak i dialog med näringslivsorganisationer samt genom företagsbesök. Vi bedömer att Växjö kommuns analys och uppföljning av företagsklimatet i huvudsak är tillräcklig och ändamålsenlig, men att tillhörande åtgärdsplan behöver göras mer omfattande vad gäller detaljinnehållet.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning är att det näringslivsbefrämjande arbete som utförts av kommunstyrelsen och styrelsen för Videum i huvudsak är ändamålsenligt, samtidigt som det finns en förbättringspotential.

Vår sammanfattande bedömning är att det näringslivsbefrämjande arbete som utförts av kommunstyrelsen och styrelsen för Videum i huvudsak är ändamålsenligt, samtidigt som det finns en förbättringspotential.

Växjö kommun har sedan 2016 fallit i Svenskt Näringslivs ranking från plats 13 till plats 84, år 2021. Enligt Svenskt Näringsliv enkät har Växjö kommun störst förbättringspotential inom områdena, service- och kommunikationsinsatser, trygghetsåtgärder samt satsningar på infrastruktur. Av vår granskning framgår att dessa områden prioriteras i kommunens näringslivsarbete. Granskningen visar också att inom delområdet ”service och bemötande”, har kommunen förbättrat sitt resultat sedan 2020. Detta indikerar att insatta åtgärder har haft viss effekt.

¹⁰ (1) Nettoökning av antal företag, (2) Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) – Totalt, NKI och (3) Bruttoregionalprodukt (BRP), kr/inv. Källa: Budget 2021

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

Vår bedömning är att kommunens processbaserade arbetssätt minskar risken för stuprörs-tänk i näringslivsarbetet. Vi ser även positivt på arbetet inom Videum AB, men kan samtidigt konstatera att det finns behov av bättre samordning med kommunens insatser.

Granskningen visar också att flera åtgärder har vidtagits för att stärka kommunens företagsklimat. Åtgärderna bygger dels på en analys av Svenskt Näringslivs ranking, dels egna uppföljningar av företagsklimatet. Vi bedömer att analyserna och föreslagna åtgärder är ändamålsenliga. Vi konstaterar att de framtagna åtgärderna följs upp, genom utvalda nyckeltal, vid årsredovisning samt delårsrapport. Vår bedömning är dock att åtgärdsplanerna kan utvecklas avseende tydlighet, konkreta tidplaner, marknadsföringsplan samt, utförligare beskrivningar av åtgärdens genomförande.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Stärka möjligheterna till styrning och uppföljning av kommunens näringslivsarbete genom att etablera tydligare riktlinjer vad gäller åtgärdsplanernas innehåll.
- Säkerställa att Science Parks omstrukturering sker på ett så friktionsfritt sätt som möjligt för att minska risken för kompetens och kunskapsstapp under övergångsperioden.
- Säkerställa en god samverkan mellan Växjö Linnaeus Science Park och kommunstyrelsen.
- Fortsatt arbeta prioriterat med service, trygghets och infrastrukturessatser.
- Fortsatt arbeta med att etablera ett företags/näringslivsråd för utökad samverkan med kommunens näringsliv.

Datum som ovan

KPMG AB

Fredrik Ottosson
Certifierad kommunal revisor

Viktor Tagesson
Verksamhetsrevisor

Växjö kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

KPMG AB

2022-03-17

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Växjö kommun
Granskning av kommunens näringslivsarbete
KPMG AB
2022-03-17

Bilaga 1 - Granskade dokument och intervjupersoner

Granskade dokument

- Växjö kommuns styrmodell samt organisationsstruktur
- Årsredovisning samt delårsrapport 2020
- Budget 2020–2022
- Näringslivsplan
- Besöksnäringsplan
- Växjö kommuns evenemangs- och mötesstrategi
- Analys av kommunens företagsklimat
- Näringslivsavdelningens verksamhetsplan 2021
- Bolagsordning samt ägardirektiv för Videum AB
- Svenskt Näringslivs rapport om företagsklimatet i Växjö kommun
- M.fl.

Intervjuade personer

- Kommunchef
- Näringslivschef
- Förvaltningschef - förvaltningen för arbete och välfärd
- Videums VD samt styrelsens ordförande.
- Kommunstyrelsens ordförande samt 1:e och 2:e vice ordförande